1863. N°. 33.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG 18 MAART.

De prijs der Courant is f 3.— per vierendeel jaars. Afzonderlijke nommers zijn tegen 10 Cents verkrijgbaar.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 17 Maart.

Bij kon. besluit van den 14den dezer is de heer dr. P. van Geer, jr., thans tweede onderwijzer aan het stedelijk gymnasium alhier, benoemd tot leeraar in de hoogere wiskunde bij het kon. instituut voor de marine te Willemsoord.

— Tot leden der jury voor de in dit jaar te Rijssel te houden internationale landbouwtentoonstelling zijn voor Nederland benoemd de hh. mr. J. D. Mirula, J. B. Snellen en S. de Clercq Wz.

— Namens eenige ingezetenen van Decima werd dezer dagen, door tusschenkomst van Z. Exc. den ridder Huyssen van Kattendijke, minister van marine, een prachtig geschenk in zilver aangeboden aan jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort, als blijk van erkentelijkheid voor de gewigtige diensten, door dien heer bewezen gedurende zijn 5-jarig verblijf in Japan als geneesheer, van wege het gouvernement van Nederland. Dit geschenk werd vervaardigd in de kon. Nederl. fabriek van den heer J. M. van Kempen, te Voorschoten.

— Volgens kon. besluit wordt aan de ingelijfde militiens van alle wapens, die mogten willen overgaan in het 5de reg. dragonders, en zich daarbij voor den tijd van zes jaren verbinden, eene premie van *f* 100 toegelegd.

— Ter algemeene kennis van het leger is gebragt, dat gedurende den loop van dit jaar geene officieren meer van het leger hier te lande bij dat in Oost-Indië zullen overgeplaatst worden.

— De minister van binnenl. zaken heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat het examen ter verkrijging van den rang van attaché of secretaris van legatie bij het corps diplomatique zal gehouden worden aan het dep. van buitenl. zaken op 10 en 11 April eerstk. Men moet zich daartoe vóór 3 April bij voornoemd dep. aanmelden.

— Te Rotterdam ontstond eergisteren namiddag twist tusschen twee Engelsche matrozen aan boord van het schip *Clyde*, liggende aan de kade achter het Zeemanshuis, die zoo hoog liep dat de een, zekere Thomas Williams, zijne tegenpartij eenige steken met een mes heeft toegebragt. De dader bevindt zich in hechtenis.

— Te Alkmaar en te Purmerende is dezer dagen eene wonderkaas ter bezigtiging gesteld. De kaas heeft gewogen, toen zij gemaakt is, 1100 halve Ned. ponden en weegt nog op dit oogenblik 1000 Eng. ponden of 904 halve Ned. ponden. Tot het maken van deze kaas zijn benoodigd geweest 5000 kannen melk. Zij is gemaakt door een Hollandschen boer, in Noord-Amerika gevestigd, die aldaar 999 koebeesten melkt. Om deze massa bij elkander te houden is eene stoompers gebezigd. Bovengenoemde kaas is van Noord-Amerika verzonden met 923 stuks kazen, wegende ieder 250 halve Ned. ponden, ter waarde van *f* 72000. Deze kaas is in Amerika bekend onder den naam van Jack. Wat de qualiteit betreft is zij, blijkens de boring, onverbeterlijk. Het is een Meikaas en in gewigt is zij gelijk aan 265 Edammer Meikaasjes, die in dezelfde maand gemaakt zijn.

— Te Blyham (prov. Groningen) bevindt zich een grijsaard, J. W. Timmer genaamd, die den 6den Maart 1750 in de hervormde kerk te Vlagtwedde is gedoopt.

— Door den minister van binnenl. zaken is tot conrector aan het gymnasium te Winschoten benoemd de heer P. J. Cosijn, litt. hum. cand.

— De hoofdcommissie voor de noodlijdenden door den watersnood in Overijssel heeft dezer dagen in den hieronder volgenden gedrukten brief een nader berigt omtrent den omvang van de ramp en de behoefte aan krachtige ondersteuning bekend gemaakt:

Daar het der commissie voor de noodlijdenden, door de overstroomingen van 21 Dec. en 21 Jan. ll. in de omstreken van Kampen, van onderscheidene zijden gebleken is, dat de circulaire die wij voor eenigen tijd de eer hadden u te doen toekomen, niet zulke opgaven bevatte, als gewenscht scheen, te zijn om haar de krachtdadige medewerking van velen in andere oorden van ons land te verzekeren, voldoen wij bij dezen gaarne aan 't ons kenbaar geworden verlangen, om u dienaangaande eenigzins meer omstandig in te lichten, en tevens een vernieuwd beroep op uwe hulp en door uwe geëerde tusschenkomst op de weldadigheid van de ingezetenen uwer woonplaats te doen.

Aan de inundatie zijn beide malen blootgesteld geweest de gemeenten IJsselmuiden, Grafhorst, Wilsum, Zalk en Veecaten, Kamperveen, de polder van Mastenbroek en de aan Kampen grenzende buurtschap Brunnepe, welke laatste meestal door de onteigende opwoners van 't voormalig Schokland, dagloonders en huurboeren bewoond wordt.

In de eerste weken heeft de commissie voor 't dagelijksch onderhoud van zeer velen moeten zorgen, die bij algemeen gebrek aan handenarbeid onmogelijk in hunne behoeften zelven voorzien konden — doch weldra kon die regtstreeksche bedeeling ophouden, daar de landerijen, hoewel vóór weinige weken de huizen hier en daar tot aan de daken in het water stonden, nu weder droog beginnen te worden — uitgezonderd in de gemeente Kamperveen en de kerkgemeente van Mastenbroek onder Zwollerkerspel, waar nog altijd veel water is achtergebleven. Hoewel daardoor de uitgaven der commissie aan den eenen kant verminderen — begint er allengs meer behoefte aan hooi voor 't vee en eet- en pootaardappels te ontstaan, daar beide benoodigdheden, door *zeewater* doortrokken, onbruikbaar zijn geworden, en evenzoo de schade aan huizen, schuren, moes- en tuingronden hoe langer zoo meer aan 't licht begint te komen. In de daaruit voortvloeijende behoeften kan geen armenfonds voorzien en van dag tot dag nemen dus de aanvragen om schadevergoeding bij de commissie toe.

Naar matige schatting is in de bovengenoemde gemeenten, daaronder begrepen de Veenderij in het Zwijnsleger, nabij IJsselmuiden, voor eene geldswaarde van meer dan tweemaal honderd-vijftig-duizend gulden verloren gegaan, en mag men 't er veilig voor houden, dat er zoowel onder de veenoners als onder de kleine boeren sommigen zijn, die, omdat hun geheele kapitaal in hun bedrijf stak, zonder krachtdadige hulp, te gronde zullen moeten gaan.

Opdat dit laatste moge verhoed worden, verzuimt de commissie niet, alles aan te wenden wat in haar vermogen is, om aan de hulpbehoevenden eenige tegemoetkoming te verschaffen en durft zij met vrijmoedigheid en in 't bewustzijn dat zij eene goede zaak voorstaat, uwe medewerking inroepen. Zij kan zich toch geenszins voorstellen, dat een welgegrond beroep op de algemeene weldadigheid in Nederland onverhoord blijven zou.

's GRAVENHAGE, 17 Maart.

Door Z. M. zijn de volgende controleurs der directe belastingen enz. verplaatst, als: de heer P. C. Kody van Helmond naar Tilburg, de heer J. A. van den Dries van Coevorden naar Helmond, de heer jhr. T. H. E. Nahuys van Breukelen naar Maassluis.

— Tot burgemeester zijn benoemd: te Prinsenhage de heer A. Wermenbol, en te Herwijnen de heer B. R. P. Hasselman.

— Tot procureur bij de arrond.-regtbank te Hoorn is benoemd de heer mr. J. H. E. Meesters, advocaat te 's Gravenhage; en tot kantonregter te Schiedam mr. A. J. Hazenberg, thans kantonregter te Woerden.

— Z. M. heeft goedgevonden, ingevolge zijne aanvrage, den majoor J. F. Stoltenhoff, van het 7de reg. infanterie, op pensioen te stellen, en bij het wapen der infanterie te benoemen: bij het 1ste reg., tot kapitein 3de kl. den 1sten luit. jhr. H. L. P. Hoty, van het reg. grenadiers en jagers; bij het 2de reg., tot kapitein 3de kl., den 1sten luit. J. A. de Vassy, van den staf van het wapen; bij het 7de reg., tot majoor, den kapitein 1ste kl. W. J. H. Oosterdiep, van het 1ste reg. van het wapen; voorts te bevorderen tot officieren van gezondheid 2de kl., de officieren van gezondheid 3de kl. bij de zeemagt, J. de Clerq Zubli, P. W. J. van den Broek, J. C. van Dooremaal en M. S. T. Holtzapffel.

— Heden, zijnde de 14e jaardag dat wijlen koning Willem II te Tilburg is overleden, was er op het voetstuk van het standbeeld op het Buitenhof weder eene bloemenkrans nedergelegd.

— Heden morgen ten 9½ ure heeft zich het regiment grenadiers en jagers in de Maliebaan vereenigd, en van daar, onder kommando van den generaal-majoor Wilbrenninck, eene militaire wandeling met manoeuvres gemaakt.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 16 Maart.

In deze zitting werd in behandeling genomen het wets-ontwerp houdende voorzieningen omtrent het novaal tiendregt van het kroondomein enz. Bij art. 1 heeft de heer Dullert gewezen op den ongelijken toestand van het kroondomein en het staatsdomein en een amendement voorgesteld, dat de strekking had om te bepalen dat het regt van de kroon op de opbrengst van tiend van ontgonnen, woeste of drooggemaakte gronden, zooals die zijn omschreven in de wetten van 1840 en 1859, beschouwd wordt als ten allen tijde bij het staatsdomein te zijn gebleven. Tusschen den voorsteller en den minister van financiën, die zich met het amendement niet kon vereenigen, ontstond daarop eene levendige woordenwisseling, die aanleiding gaf tot het voorstel, van de zijde van een 5tal leden, om het amendement vooraf in de afdeelingen te onderzoeken. In dien zin werd besloten; de leden vereenigden zich in afdeelingen, en later werd besloten de beraadslaging over het wetsontwerp op den volgenden dag voort te zetten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 15 Maart.

Door eene deputatie is bij lord Palmerston aangedrongen om pogingen in het werk te stellen, dat Polen als eene onafhankelijke natie worde erkend. Hij heeft geantwoord, dat de sympathie voor Polen gegrond was, maar dat een minister geene beloften voor de toekomst kon geven.

— Als een bewijs van de nieuwsgierigheid des publieks naar omstandige verslagen van de jongste feestelijkheden moge dienen, dat de *Daily Telegraph* van één nommer zijns blads 206,400 exemplaren heeft verkocht.

— Woensdag avond hadden een of meer dieven zich verscholen in den kelder van een horologiemaker en juwelier. Des nachts boorden zij een gat in de zoldering en kwamen daardoor in den winkel, waaruit zij niet minder dan 120 gouden horologies, 30 diamanten ringen, 350 ringen van allerlei soort, eene groote hoeveelheid trouwringen, meer dan 200 gouden kettingen, bijna 300 broches, een aantal braceletten, enz. enz., benevens 70 à 80 £ in geld ontvreemdden. In alles rekent men, dat de dieven, die men nog niet op het spoor is, voor eene waarde van 3000 £ hebben medegenomen.

— De nalatenschap van den heer R. Green, voornaam scheepsreeder te Blackwall en te Walmer, in het graafschap Kent, op 17 Jan. ll. overleden, is voor het regt van successie aangegeven op even beneden de 350,000 £.

— Nabij Hounslow hebben Donderdag nacht drie zware uitbarstingen in even zoovele buskruid-fabrieken plaats gehad. Gelukkig bevonden zich op dat oogenblik geene arbeiders in de gebouwen, hoewel de machinerie in werking was.

— Volgens berigten uit New-York, liep aldaar het gerucht, dat er bij Vicksburg een gevecht had plaats gehad en dat die stad door de zuidelijken was ontruimd. Men verwachtte een aanval op de scheepsmagt der Unie voor New-Orleans.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Maart.

In den senaat is het rapport der commissie betreffende de petitiën ten gunste van Polen voorgelezen. De conclusie van dit stuk komt op het volgende neder: In den tegenwoordigen staat van zaken en uit aanmerking van geopende onderhandelingen, houdt de commissie zich, ten gevolge van nadere inlichtingen, overtuigd dat de keiz. regering alles doet en zal doen wat ten aanzien van Polen regtvaardig, billijk en staatkundig is. Zij is derhalve van oordeel, dat het noch noodzakelijk, noch te regtvaardigen zou zijn de bedoelde stukken aan de ministers te renvoyeren. Dien ten gevolge heeft zij met eene groote meerderheid besloten, aan den senaat voor te stellen, in dit geval alles aan de wijsheid des keizers over te laten en over te gaan tot de orde van den dag. Over deze conclusie zal de senaat Dingsdag aanst. beraadslagen.

— De *Moniteur* berigt, dat de prins Louis Lucien Bonaparte tot grootkruis van het Legioen van Eer benoemd is. Ook maakt dat blad eene reeks van diplomatieke bescheiden betrekkelijk Polen openbaar, waarvan mededeeling aan den senaat is gedaan.

— Volgens berigten uit Shanghai van 26 Jan. was de vlootvoogd Jaurez van daar in haast vertrokken op het ontvangen van bedenkelijke tijdingen uit Cochinchina; hij zou op Manilla 1000 man inlandsch krijgsvolk van die Spaansche kolonie aan boord nemen en verder naar Saigon stevenen, om de in het naauw gebragte Franschen te ontzetten.

ITALIË.

Garibaldi heeft dezer dagen een schrijven gerigt aan de inwoners van Nizza, zijne geboorteplaats, waarin o. a. het volgende voorkomt: »Wij zullen geene rust noch vrede hebben, zoo lang ons Nizza niet weder ontrukt is aan de handen van den geweldenaar, die ons den toegang tot Rome sluit, die het afschuwelijke despotismus van den Paus staande houdt, die Italië tot tweedragt en zwakheid doemt.«

(*Vervolg der Berigten in het Bijvoegsel.*)

Per Telegraaf.

's GRAVENHAGE, 17 Maart. In de zitting der tweede kamer van heden is het wets-ontwerp houdende voorzieningen omtrent het novaal tiendregt van het kroondomein enz. met algemeene stemmen aangenomen, na verwerping van het amendement van den heer Dullert. De discussie over het wets-ontwerp tot afkoopbaarstelling der tienden is aangevangen. Morgen voortzetting.

TURIJN, 16 Maart. De minister van binnenl. zaken heeft in de kamer van afgevaardigden de verklaring afgelegd, dat te Palermo personen gevangen genomen zijn, beschuldigd van zamenzwering en Bourbonsgezinde woelingen. De wonde van Garibaldi schijnt weer te verergeren.

— Het officiële blad bevat een kon. besluit, houdende dat alle beschikkingen, mandementen en andere bescheiden, afkomstig van het buitenland, niet mogen afgekondigd worden, zonder vergunning van het hoofd van den staat.

ROME, 16 Maart. In een heden gehouden geheim consistorie zijn 16 aartsbisschoppen en bisschoppen benoemd. De paus heeft in eene korte allocutie gezinspeeld op den betreurenswaardigen staat van zaken in Polen. Hierop volgde de benoeming van kardinalen; onder de prelaten tot deze waardigheid verheven bevindt zich de patriarch van Venetië.

Tot nuntius te Weenen is de heer Falunelli, en tot internuntius te Rio-Janeiro is de heer Sanguigni benoemd. De heer Orelia vervangt den tot lid van den raad van state benoemden heer Vecchiotti als pauselijk vertegenwoordiger te 's Gravenhage.

BERLIJN, 16 Maart. De *Nat. Ztg.* behelst een berigt uit Wilna van den 11den, inhoudende dat daags te voren eene afdeeling van de garde-infanterie bij Rudnicki in eene hinderlaag gelokt is en 250 man bij die gelegenheid verloren heeft. De revolutionaire beweging heeft Pleskow bereikt.

PARIJS, 16 Maart. Volgens *La France* is het gerucht in omloop, dat er heden alhier eene belangrijke dépêche uit Weenen ontvangen is, en dat die morgen in den senaat zal worden medegedeeld.

De heden uit Polen ontvangen tijdingen houden in, dat er een groote slag tusschen Langiewicz en een Russisch corps van 18,000 man verwacht wordt.

WEENEN, 16 Maart. Heden werd hier, onder voorzitting van den minister graaf Hartig, de eerste vergadering gehouden der zoogenaamde »mannen van vertrouwen," uit Venetië herwaarts gekomen om een constitutie voor het Venetiaansche te ontwerpen.

Mijnheer de Redacteur,

De vijanden van Dr. Tirat nemen toe, naarmate het tal van genezingen, welke hij bewerkstelligt, zich uitbreidt. Het zijn de slechtste vruchten niet, waaraan de wespen knagen. Eerst zeide men, dat hij, die zich Dr. Tirat noemt, niet die beroemde Dr. Tirat uit Frankrijk was; thans zegt men, Dr. Tirat kan geen vertrouwen inboezemen, omdat hij in Frankrijk vele veroordeelingen ten zijnen laste heeft. Aan die allen antwoord ik, dat ieder, die niet den gewonen weg bewandelt, die iets doet, wat andere menschen niet kunnen doen, in alle landen het slagtoffer is der hekelzucht en van den laster, even als vroeger de beroemde Harvey, Sauvage, Galilei en zoo vele anderen. Waarom valt men toch dien Dr. Tirat met zulk eene woede aan? Heeft hij in ons land eenig misdrijf gepleegd? Dat men hem dan straffe! Maar indien die man niets dan goed doet, sedert 15 maanden, dat hij in Holland woont, waaronder 12 maanden te 's Hage; indien hij, waarvan ik getuige was, gratis behoeftige lieden, die door ziekten, welke geen ander geneesheer heeft kunnen genezen, waren aangetast, geholpen heeft, zulk een man moest, in plaats van gelasterd, beloond worden.

Ik ken sedert een jaar Dr. Tirat, die mij van eene verlamming, ten gevolge van rhumatiek, genezen heeft; te Amsterdam heb ik ZEd. omringd gezien door eene ontelbare schare van zieken, die allen hem zegenden. Tot heden heeft niemand kunnen zeggen, dat de wonderbaarlijke genezingen, welke hij aankondigde, niet met de waarheid overeenkomstig waren.

Dr. Tirat heeft thans bekend gemaakt, dat hij hen, die hem lasteren, geregtelijk zal vervolgen. Ik zou hem aangeraden hebben niets te doen; het tal zieken, welke hij genezen heeft, is te groot dan dat hij nog verdedigers noodig heeft.

Als Dr. Tirat Holland verlaat, zal hij de heilbeden medenemen van ons allen, die altijd bereid zullen zijn om tegenover allen de waarheid vol te houden.

Laat vrij de lasteraars, jaloersch als zij zijn, overal verkondigen, dat Dr. Tirat elders een duivel geweest is; in ons oog (en ik geloof niet, dat [illegible] dit zal gestraft worden) is hij een fatsoenlijk en bekwaam geneesheer en ik raad alle zieken, die geene genezing hebben kunnen erlangen, aan, dien goeden duivel te gaan opzoeken: zij zullen genezen worden. Het zal aan hunne zaligheid geen nadeel doen.

J. E. DE GROOT,

's GRAVENHAGE, 14 Maart 1863. Slop van Willem Klijn, No. 95.

STADS-BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 19den Maart 1863, 's namiddags ten 2 ure.

Onderwerpen:

1°. Onderzoek van den geloofsbrief en de verdere stukken, overgelegd door het nieuw benoemde lid van den Gemeenteraad, Mr. K. J. F. C. Kneppelhout van Sterkenburg.

2°. Benoeming van een lid der plaatselijke Schoolcommissie.

3°. Benoeming van een commies-portier en van een commies bij de plaatselijke belastingen.

4°. Benoeming eener commissie tot het opmaken van een adres, ter verplaatsing van den tolboom op den weg buiten de Rijnsburgsche poort.

5°. Staat van af- en overschrijving op de gemeentebegrooting, dienst 1862.

6°. Voordragt tot het verleenen van vergunning aan A. van Hoorsel, om eene sloot te schieten, ter afscheiding zijner panden van den Haarlemmertrekweg, en daartoe gedeeltelijk grond van dien weg te bezigen.

7°. Concept-verordening betreffende de meel-bereiding voor den handel, en bezwaarschrift daartegen van P. van Geer.

8°. Adres van J. H. Wijnstroom c. s., om vergunning tot het leggen van eene stoep voor het huis, geteekend Wijk L. No. 215.

9°. Voordragt tot het opzeggen van binnen deze gemeente bestaande meststalen.

10°. Voordragt tot het benoemen van een 2den hulp-onderwijzer aan de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs, [illegible] ingens.

Burgerlijke Stand.

ONDERTROUWD: J. de Kler, jm. 36 j. en E. [illegible] G. Wagemans, jm. 24 j. en J. Taffijn, jd. 27 j. — J. [illegible] jm. 32 j. en J. F. H. van Overzee, jd. 30 j.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 16den Maart de heer G. H. L. Vriens, med. en chir. doctor te Rotterdam, in de verloskunde.

Gehouden Verkooping van onroerende goederen,
in het Heeren-Logement aan den Burg, Zaturdag 14 Maart.
Notaris Mr. S. Obreen.

Een Huis en Erf aan de noordzijde van den Nieuwen Rijn, nabij de Burgsteeg, Wijk VII. N°. 34. Kooper de heer dr. G. van Gorkom. *f* 7000.

250ste Staats-Loterij.
Trekking der Vierde Klasse.

1ste Trekking. N°. 9740 een prijs van *f* 1500.
2de » N°. 4375 een prijs van *f* 25000. N°. 10623 een prijs van *f* 2000. N°. 5245 een prijs van *f* 1500. Nos. 11532 en 17998 ieder een prijs van *f* 1000.

Tegen de plaatsing van het medegedeelde door *Veritas* bestaan bij de Redactie bedenkingen. Zij zullen den inzender worden medegedeeld, indien hij zijn stuk, dat te zijner beschikking ligt, mogt willen afhalen.

ADVERTENTIEN.

VIJFENTWINTIGJARIGE ECHTVEREENIGING.
C. SIERAT, Leyden.
M. DE PAUW, 's Bosch.
Utrecht, 17 Maart 1863.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Gehuwd: Mr. F. PLATE
MET
J. J. ARNTZENIUS.
Samarang, 19 Januarij 1863.
Eenige en algemeene kennisgave.

Bevallen van een welgeschapen **Zoon** J. M. VAN DEN HEUVEL, geliefde Echtgenoote van
J. G. L. QUANT.
Leyden, 15 Maart 1863.

De Ondergeteekende betuigt, ook namens de Kinderen, haren hartelijken dank voor de menigvuldige bewijzen van deelneming ondervonden bij het overlijden van haren Echtgenoot.
Leyden, 17 Maart 1863. Wed. C. VLIELAND, G. de Boer.

Neerlandsch Koffijhuis,
HAARLEMMERSTRAAT.

SOIRÉE MUSICALE.

door de Familie KERFNU, met medewerking van Mejufvrouw LEONORA en Mejufvrouw ALBERDINA.
Op heden den 17den Maart en vervolgens 18, 19, 20 en Zaturdag 21 Maart.
Aanvang des avonds ten 9 ure. G. A. J. TETHOFF.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.
Kantoor: Keizersgracht bij de Hartenstraat, KK. 346.

VERWAARBORGD KAPITAAL

Op 1e Maart 1863.
Circa zevenentwintig Millioen Gulden.

Deze Maatschappij verzekert alle soorten van **ONROERENDE** en **ROERENDE GOEDEREN** tegen Brandschade en de gevolgen van dien, en zulks tegen vaste onderlinge Premiën, zonder betaling van *Inleg*, welke door de **mindere Administratie-kosten**, die de Directeur, bij vergelijking met andere Maatschappijen, geniet, ook billijker zijn gesteld.

De Adelaar is de eenige maatschappij in dit Rijk, welke de ZEKERHEID der ONDERLINGE en het VOORDEELIGE der PREMIE-MAATSCHAPPIJEN beide in zich vereenigt.

Reglementen, Tarieven en alle verdere Inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore der Maatschappij en bij de Agenten en Sub-Agenten in de meeste plaatsen van het Rijk.

De Directeur:
BEURS: vóór Pilaar 36. F. VERSCHUUR, Pzn.

Hoofd-Agenten en Agenten voor Leiden en Omstreken:
Te Leiden, de Heer J. ZAALBERG JCzn.
id. » » Mr. W. A. L. DOMIS.
Te Soeterwoude » » J. J. PIJNACKER.

Soirées Musicales.

VIERDE QUARTET SOIRÉE,

op Vrijdag den 20sten Maart 1863, des avonds te **half acht** ure, in het Gebouw *tot Nut van 't Algemeen*.
Entrée voor een persoon *f* 1.49.

Namens de Commissie,
P. C. LEZWYN.

Op heden den veertienden Maart 1800 drie en zestig;

Ten verzoeke van DIRKJE PLUG, huisvrouw van PIETER VAN DER WIEL, zonder beroep, wonende te *Noordwijk aan Zee*, aan wie bij dispositie der Arrondissements-Regtbank te *Leyden* van drie en twintig Februarij 1800 drie en zestig verlof verleend is om ten deze kosteloos te ageren, en uit kracht van het verlof, door gemelde Regtbank bij beschikking van twee Maart 1800 drie en zestig op het door de requirante gedaan verzoek verleend, behoorlijk geregistreerd;

Heb ik JOHANNES GREEVE, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, wonende aldaar op het Rapenburg, Wijk I. N. 221,

Gedagvaard:

PIETER VAN DER WIEL, laatst gewoond hebbende te *Noordwijk aan Zee*, doch thans zonder bekende woonplaats in het Koningrijk, bijgevolg mijn exploit doende:

1°. bij aanplakking aan de hoofddeur der vergaderplaats van gemelde regtbank;

2°. bij aanplakking aan het huis der gemeente te Noordwijk;

3°. door overgifte van een afschrift aan den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij gemelde Regtbank, mijn exploit doende aan het parket van den Edel-Achtbaren Heer Officier van Justitie, sprekende aldaar tot zijn Edel-Achtbare in persoon, die het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend;

4°. door aankondiging van dit exploit in de *Leydsche Courant;*

Om na verloop van drie maanden na heden en alzoo op Dingsdag den zestienden Junij 1800 drie en zestig, des voormiddags te elf uur of, zoo op dien dag geen teregtzitting gehouden wordt, op eene volgende gewone teregtzitting te verschijnen ter Teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, gehouden wordende op het Rapenburg, in het Geregtsgebouw, Wijk I. N°. 221. Ten einde:

Aangezien de gedaagde sedert veertien November 1800 zeven en vijftig met de requirante gehuwd den twintigsten Julij 1800 acht en vijftig uit het *Vlie* is uitgezeild met het schip *Neptunus*, Kapitein J. J. Joosten, met een lading tras naar *Koningsbergen*, welk schip op den zevenden of achtsten November van dat jaar, volgens de zeeberigten, aan de kust van *Denemarken*, nabij *Bornholm*, is gestrand en verbrijzeld, waarbij de geheele equipage is omgekomen;

Aangezien de requirante, door een brief van de reederij van gemeld schip van dertig November van dat jaar van dat ongeval ingelicht, sedert niets meer van den gedaagde heeft vernomen;

Aangezien er alzoo meer dan drie jaren na het vertrek van den gedaagde en na het berigt van het vergaan van het schip zijn verloopen;

Aangezien de requirante er belang bij heeft dat de Regtbank verklare dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat van den gedaagde sedert den zevenden of achtsten November 1800 acht en vijftig, dewijl zij op nieuw een huwelijk wilde aangaan;

Mitsdien aan gemelde Regtbank van zijn aanwezen te doen blijken, den gedaagde tevens aanzeggende, dat ingeval noch de gedaagde, noch iemand voor hem op deze dagvaarding mogt opkomen en er alzoo niet behoorlijk van zijn aanwezen mogt blijken, door de requirante zal worden geconcludeerd dat haar daarvan zal worden verleend acte, en tevens verlof tot het doen van eene tweede dergelijke dagvaarding.

Wijders heb ik Deurwaarder mijn exploit doende als boven, ten behoeve van den gedaagde mede afschrift gelaten van de dispositie der Regtbank van 23 Februarij 1863, waarbij aan de requirante verlof verleend is ten deze kosteloos te ageren, met verdere aanzegging aan den gedaagde, dat de Heer Mr. LUCAS DANIEL SURINGAR, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, wonende aldaar op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. N°. 317, voor de requirante als Procureur in deze zal occuperen, zijnde de kosten van dit exploit in debet *f* 7.45.

J. GREEVE, Deurw.

JICHT- EN RHUMATIEKLIJDERS.

De Boschwolartikelen uit de Fabriek van H. SCHMIDT EN Co., te Remda aan het Thuringerwoud, zijn door vele voorname Doctoren, zoowel in Duitschland, Nederland, Frankrijk en Engeland, als het voortreffelijkste uitwendige middel tegen jicht, rhumatiek, zwakheid van spieren en zenuwen erkend, het is alles bereid uit de versche naalden der Pijnboomen (pinus silvestris) en bestaat uit verschillende kleedingstukken, geschikt voor alle deelen des ligchaams, alsmede Flanel en Keper, per el, Breiboschwol, Spiritus, Kiefernaalden-Elixer, Extract voor Baden, Zeep behoed- en geneesmiddel voor Winterhanden en Voeten, Pommade, en Bombons voor Hoesten en Borstaandoeningen.

In het bijzonder bevelen wij onze Dennennaalden-Olie à 35 en 70 Cts het fleschje en Anti-Rhumatieke Waldwol-Watten à 25 en 50 Cts het pakje, welke zich onderscheiden van de gewone Rhumatiek-Watten, door hun bruine kleur en doortrokken met Dennen-Olie. Tot waarborg der echtheid van ons fabricaat, is alles voorzien met ons etiquet en dat van ons Hoofddepot voor Nederland M. J. C. HAM, te Utrecht, verder verkrijgbaar te

Leyden, N. K. Swemer.	Gouda, Wed. Bosman.
» N. W. Beuzemaker.	Haarlem, Wed. Grube Bodaan.
Amsterdam, Oudenhoven, Rokin.	's Hage, M. J. v. d. Schaft.
» ten Veldhuis, Rapenb.	Woerden, C. G. L. Ruiten,
Delft, H. v. Ruyven.	

OMBRELLES ET EN TOUT CAS.

De Ondergeteekende heeft de eer de Dames te verwittigen dat hij voorzien is van **Ombrelles** en **En tout cas** tot zeer civiele prijzen.

Nieuwen Rijn, N°. 37. P. A. SARONI.

PARAPLUIES- EN PARASOLS-FABRIEK;

op de Aalmarkt te Leyden.

De Ondergeteekende berigt de geëerde Dames dat hij voorzien is van een buitengewoon groot en fraai assortiment **Ombrelles**, **En tout cas** en verdere **Nouveautés**; de schoone collectie, ruime keuze en civiele prijzen, geven hem de hoop met een groot bezoek vereerd te worden.

J. GUBBI.

Bij P. DINGJAN Pz., Hoek Haarlemmerstraat en Turfmarkt, Slijterij in Sterken Drank, is heden in de 4e Klasse van de 250e Staats-Loterij gevallen de kapitale prijs van

f 25000, op N°. 4375.

LEIDEN, 17 Maart 1863.

Staats-Loterij.

Heden gevallen ten Kantore van C. J. HEINTZ, Nieuwen Rijn over de Vischmarkt, te *Leiden*, in de

4e Klasse, op N°. 4375 *f* **25000**,
» » 11532 - **1000**,
3e » » 11298 - **5000**,
» » 11004 - **1500**,
» » 11393 - **1000**,
1e » » 3918 - **5000**,
» » 4881 - **1000**, zijnde een geheel Lot.

LEIDEN, 17 Maart 1863.

Groote Uitverkoop,

in gemaakte Heeren-, Burger- en Kinderkleeding; gekleede Lakensche Jassen *f* 8.50, Jackets *f* 7.00, Paletots *f* 8.00 Fantasiestof, Trico Jassen *f* 4.50, Huis- en Kantoorjassen *f* 2.75, Robes de Chambre *f* 5.25, Laken en Satin de Laine Broeken van af *f* 6.00, Bukskin *f* 4.75, Trico Broeken van af *f* 2.75, Werkbroeken *f* 1.40, Werkvesten *f* 1.30, gekleede Vesten in alle desseins, Flanellen Hemden *f* 1.80, Overhemden *f* 1.25, Heeren Cols en Zijden Dassen, Halfhemden, Engelsche en Fransche Boorden en nog vele artikelen meer, te veel om te vermelden. Daar deze uitverkoop voor eenige dagen hier maar verblijf zal houden worden alle aanwezige goederen à tout prix uitverkocht, Breedestraat hoek van de Lange Vrouwesteeg N°. 202,

B. J. SIMONS, van *'s Hage.*

Nieuwe uitgaaf der

ZELFBEWARING,

een **geneeskundig Volkshandboek**, over de genezing der Zenuwenverslapping van het ligchaam, als een gevolg van geheime gewoonten of buitensporigheden, die de verrigtingen, waartoe de manbaarheid den mensch in staat stelt, vóór den tijd uitputten, alle hoop op nakomelingschap vernietigen en het huwelijksgeluk in gevaar brengen, door de vervulling te beletten van de verbindtenissen, die een der voornaamste grondslagen van het leven zijn, door Dr. LA'MERT, N°. 37, Bedford Square te Londen, lid van het Heelkundig Genootschap in Engeland, enz. Hij is dagelijks ten zijnen huize te consulteren. Wie niet bij hem kunnen komen worden met goed gevolg door middel van briefwisseling behandeld, en de Geneesmiddelen worden in het geheim en op veilige wijze naar alle deelen der wereld verzonden.

De Zelfbewaring (*La Préservation Personelle*), versierd met zeer vele afbeeldingen en voorbeelden, is verkrijgbaar bij den Boekhandelaar H. A. MEIJER, N. Z. Voorburgwal, over de Molsteeg, te *Amsterdam*, Agent voor de Nederlanden; de Nederlandsche vertaling voor 70 Cents, *franco* per post 85 Cents; de Fransche uitgave voor 50 Cents, *franco* per post 60 Cts. Op *franco* aanvrage wordt het werkje door het geheele Rijk verzonden.

Het Publiek wordt verzocht acht te geven, dat de eenige uitgaaf van de Zelfbewaring, welke onder toezigt en met magtiging van den Auteur Dr. SAMUEL LA'MERT in het licht verschijnt, verkrijgbaar is bij den Boekh. H. A. MEIJER.

TE HUUR OF TE KOOP,

een alleraangenaamst gelegen **Heerenhuis**, bevattende Vestibule, vier Kamers, Keuken, grooten **Moestuin**, aan den heden buiten werking zijnde Volmolen, *de beste Vaar*, buiten de Koepoort, aan den Grindweg op *Soeterwoude* en Trekvaart op *'s Hage*, tien minuten van *Leiden*. Te bevragen bij FRANCKEN, Timmerman buiten de Koepoort.

Heden Woensdag van 10—3 ure

is te zien ten huize van de Boekhandelaren GEBROEDERS VAN DER HOEK, de belangrijke verzameling **Muziek**, afkomstig van het Muziekgezelschap *MUSIS SACRUM* en nagelaten door den Wel-Ed. Heer Dr. R. B. VAN DER BOSCH, te *Goes*. — Deze verzameling wordt den volgenden dag, **DONDERDAG** 19 Maart, des voormiddags ten *elf* en des namiddags ten *vijf* ure precies verkocht.

De op den 14den Maart 1863 in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, ten overstaan van den Notaris Mr. HERMAN OBREEN, geveilde percelen zijn in bod gebragt als volgt:

N°. 1. Het HEERENHUIS met TUIN, aan de Breedestraat te *Leyden*, alsmede KOETSHUIS en STALLING, aan de Langebrug, Wijk IV. Nos. 294 en 294rood, op . . . . . *f* 11,500.—
Verhoogd met . . . . . - 500.—
Nader verhoogd met . . . . . - 1,000.—
Nader verhoogd met . . . . . - 500.—

N°. 2. Het HEERENHUIS, TUINTJE en ERF, aan de Breedestraat aldaar, Wijk IV. N°. 295, op . . . . . - 6,400.—
Verhoogd met . . . . . - 200.—
Nader verhoogd met . . . . . - 300.—

N°. 3. Het HUIS en ERF, aan de Langebrug aldaar, Wijk IV. N°. 416, op . . . . . - 1,400.—

N°. 4. De BUITENPLAATS *Abtspoel*, onder *Oegstgeest*, op - 25,200.—

N°. 5. De BOERENWONING *Overveer*, aldaar, met diverse partijen WEI- en HOOILAND, te zamen groot 23 bunders, 49 roeden, 40 ellen, op . . . . . - 30,100.—
Verhoogd met . . . . . - 900.—

N°. 6. De Overveerpolder met daaropstaande Watermolen, gelegen onder *Oegstgeest*, groot 10 bunders, 84 roeden, 12 ellen, op - 13,300.—
Verhoogd met . . . . . - 700.—

N°. 7. De partij WEI- en TEELLAND, met Houtsingel, in het Buitenwater, onder *Oegstgeest*, groot 75 roeden, 90 ellen, op - 1,675.—

N°. 8. Het perceel WEI- of HOOILAND aldaar, groot 2 bunders, 40 roeden, 77 ellen, op . . . . . - 3,150.—
Verhoogd met . . . . . - 150.—

N°. 9. Het perceel WEI- of HOOILAND aldaar, in den Morsebelspolder, groot 1 bunder, 70 roeden, 70 ellen . . . . . - 2,000.—

Waarvan de afslag zal plaats hebben op Zaturdag den 21sten Maart 1863, des avonds ten 7 ure. Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, aan den Ouden Singel, Wijk V. N°. 348, alwaar, tot Zaturdag eerstkomende, des middags ten 12 ure, verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere verhooging.

Als Noodhulp verlangt men ten spoedigste eene knappe **Dienstmeid**. Brieven onder Letter **A**. aan het Bureau dezer Courant.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 16 Maart.

Tarwe, nieuwe goede en puike van *f* 9.10 tot *f* 9.60, mindere van *f* 6.80 tot *f* 9.00. Rogge: *f* 6.— à *f* 7.—. Gerst: Winter *f* 3.80 à *f* 5.00, Zomer *f* 3.60 à *f* 5.10.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en Bonte *f* 11.30. Pruissische Rogge *f* 7.50 à *f* 7.90.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, MAANDAG 16 Maart.

	pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.		pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.
NEDERLAND.					Dito 1859	3	—	—	—
W. Schuld	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{4}$	$63\frac{3}{16}$	$63\frac{1}{4}$	Inschr. in Ass.	6	—	—	—
Dito	3	$76\frac{1}{8}$	—	—	Cert. van dito	6	$54\frac{1}{4}$	—	—
Dito	4	$99\frac{5}{8}$	[illegible]	—	Spoorw. volgelt.		$198\frac{1}{4}$	$198\frac{1}{2}$	$198\frac{1}{4}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$98\frac{3}{4}$	—	—	POLEN.				
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	$141\frac{1}{4}$	—	—	Aand. 1835	*f*	[illegible]	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—	Dito Oblig.	4	77	—	—
Aand. H. Spw.	$4\frac{1}{2}$	—	—	—	PRUISSEN.				
Dito Rijn-Spw.	$4\frac{1}{2}$	—	—	—	Oblig. 1859	5	—	—	—
BELGIE.					Aand. 1854	$3\frac{1}{2}$	—	—	—
Cert. *Rothsch.*	$2\frac{1}{2}$	[illegible]	—	—	OOSTENRIJK.				
SPANJE.					Oblig. bij *Goll*	5	—	—	—
Obligatiën	$1\frac{3}{4}$	$46\frac{1}{4}$	—	—	Dito	4	—	—	—
Dito Buitenl.	3	—	—	—	Dito Metall.	5	$60\frac{5}{8}$	$60\frac{11}{16}$	$60\frac{5}{8}$
Dito Binnenl.	3	$49\frac{1}{16}$	$49\frac{3}{4}$	—	Dito zilv. nat.	5	[illegible]	$65\frac{7}{8}$	$65\frac{15}{16}$
Bew. Coupons.		—	—	—	Dito bet. Amst.	5	$81\frac{1}{2}$	$81\frac{1}{2}$	$81\frac{1}{2}$
PORTUGAL.					Dito 1847/52	$2\frac{1}{2}$	$30\frac{15}{16}$	$31\frac{1}{16}$	$31\frac{1}{16}$
Oblig.	3	[illegible]	—	—	BRAZILIË.				
Dito 1856/59	3	$45\frac{11}{16}$	$45\frac{3}{4}$	—	Gelijk 1824	5	—	—	—
RUSLAND.					PERU.				
Obl. *Hope & C°.*	5	$101\frac{5}{8}$	$101\frac{3}{4}$	$101\frac{5}{8}$	[illegible]	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito 1828/29	5	$100\frac{1}{4}$	[illegible]	—	VENEZUELA.				
Cert. 1831/33	5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Oblig.	3	$22\frac{13}{16}$	$22\frac{15}{16}$	—
Dito 1840	4	76	—	—	GRENADA.				
Dito *Stieglitz*	4	$76\frac{1}{8}$	—	—	Oblig.	4	—	—	—
Dito Nieuwe	4	—	—	—	MEXICO.				
Dito 5e Serie	5	[illegible]	$83\frac{3}{4}$	—	Oblig. 1851	3	$30\frac{3}{16}$	$30\frac{1}{4}$	—
» 1855, 6e Ser.	5	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$					

Slotkoersen, heden 17 Maart.

(per Telegraaf.)

Ned. W. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{2}$	RUSLAND, bij *Hope & C°.*	5 pCt.	$101\frac{5}{8}$
Dito	3 »	$76\frac{1}{16}$	Dito bij *Stieglitz & C°.*	4 »	—
Dito	4 »	$99\frac{5}{8}$	Dito Certif. 6e Serie	5 »	$90\frac{1}{8}$
Handelm.	$4\frac{1}{2}$ »	$142\frac{1}{4}$	Dito Spoorweg volgel.		$198\frac{1}{2}$
SPANJE, Oblig.	$1\frac{3}{4}$ »	$46\frac{1}{8}$	OOSTENRIJK, Metalliek	5 »	$60\frac{7}{16}$
Dito Binnenl.	3 »	$49\frac{3}{4}$	Dito 1847/1852	$2\frac{1}{2}$ »	$30\frac{7}{8}$
Dito Buitenl	3 »	$53\frac{1}{4}$	Dito betaalb. te Amst.	5 »	$81\frac{1}{4}$
PORTUGAL, te L.	3 »	$46\frac{5}{8}$	Dito Zilv. Nat.	5 »	[illegible]
Dito Oblig. 1856/59	3 »	$45\frac{5}{8}$	MEXICO, Oblig. te L.	3 »	$30\frac{1}{2}$

Amerika $61\frac{1}{2}$, 64.

Londen, Consols $92\frac{1}{4}$. **Parijs**, Fr. Rente 68.90. **Weenen** Metall. 5 pCt. 74.30. Id. Nat. 80.70. Wissel Londen 115.—.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.

BIJVOEGSEL, *behoorende tot de Leydsche Courant van Woensdag 18 Maart 1863, No. 33.*

PRUISSEN.

BERLIJN, 15 Maart.

[illegible] de berigten uit Polen is het bedwingen van den opstand nog niet [illegible]dig te verwachten. Een berigt uit Lemberg zegt dat Podolië thans [illegible] de beweging deel neemt, maar officiële berigten van de zijde der Poolsche regering spreken dit tegen. Zij verklaren dat in Litthauen, Volhynië en Podolië sedert de verstrooijing der bende van Racrynski rust heerscht. De dictator Langiewicz, die niet verre van de Gallicische grenzen staat, heeft nog 7 à 8000 man onder zijne bevelen. Een Russisch corps, onder generaal Ulschakoff, tracht hem aan drie kanten in te sluiten en op Oostenrijksch gebied te dringen. Een voorpostengevecht moet met het aftrekken der Russen geëindigd zijn. De grootvorst Constantijn is uit Warschau naar Skierniwice vertrokken, waarschijnlijk om zich naar het oorlogstooneel te begeven. Van den Poolschen staatsraad hebben 8 leden hun ontslag genomen; waaronder de aartsbisschop Felinski zich niet bevindt.

Het officiële blad der Poolsche regering deelt uitvoerige berigten mede van wraakoefeningen, die door de opstandelingen gepleegd zijn tegen ingezetenen, die hunne medewerking weigerden. In meer dan acht gevallen zijn de onwilligen opgehangen of gefusilleerd. Daarentegen is te Warschau een vlugschrift verspreid, getiteld »Russische moorden," waarin de namen worden opgegeven van de personen, die door de Russische soldaten, zonder [illegible]kelijkheid, in den loop van den tegenwoordigen opstand zijn om[illegible].

Volgens de *Posener Zeit.* is in de Russische grensdistricten eene verordening uitgevaardigd, houdende dat de ingezetenen, op straffe van 5 tot 100 roebels boete of in sommige gevallen van even veel knoetslagen, binnen de zes uren bij de overheid aangifte moeten doen wanneer een vreemdeling een particulier huis verlaat.

— Voor het feest van overmorgen worden vele toebereidselen gemaakt. In de groote eetzaal van het kon. paleis zal aan 2000 ridders van het ijzeren kruis een feestmaal aangeboden worden, en in het etablissement Krol een dergelijk maal aan 1900 veteranen en invaliden.

— De stichter van de inrigting ter verpleging van idioten op den Abendberg bij Interlaken, de heer Guggenbühl, is te Montreux, aan het meer van Genève, overleden. Hij heeft een vermogen van 600,000 fr. nagelaten, hetgeen hij geheel vermaakt heeft aan de broedergemeente te Hernhut, met bepaling om de rente er van te besteden ten nutte van bovengenoemde inrigting in Zwitserland.

— Statistieke opgaven leveren het bewijs, dat de jongste lawinen, welke Zwitserland hebben geteisterd, den dood hebben veroorzaakt aan 88 per[illegible] de schade, [illegible] geleden, wordt op 275,303 fr. geschat, waarvan op de gemeente Lataaveni alleen een verlies van 164,315 fr. drukt.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 31 Januarij.

Op Borneo's Z. en O. kust schijnt de luit.-kolonel Verspyck, civiele en militaire bevelhebber, niet gesticht te zijn over eenige opgezonden, door de regering als onschuldig erkende en daarom teruggezonden hoofden. Men heeft berigt ontvangen, dat hij het verlangen te kennen heeft gegeven, zijne betrekking, die hij sedert 3 jaren met goede uitkomsten bekleedt, neder te leggen. Het besluit der regering is nog niet bekend.

— Van Djokjocarta meldt men, dat men aldaar tot de ontdekking is ge[illegible] dat gedurende 4 à 5 maanden 's lands kas voor belangrijke sommen is [illegible]olen geworden, zoo men zegt voor een bedrag van *f* 6000. Het misdrijf is gepleegd door Europesche militairen, die de wacht hielden bij het geldkantoor; zij hebben zich den toegang tot de geldkist weten te verschaffen door middel van valsche sleutels en verdeelden het ontvreemde onder zich, eenige Chinezen en inlanders. Door een der medepligtigen, in beschonken toestand verkeerende, werd deze zaak aan het licht gebragt. De waarschijnlijk in den diefstal betrokken personen zijn in hechtenis genomen.

INGEZONDEN.

Een woord over de brochure van den Kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te Leiden, betrekkelijk de questie tusschen dezen en de Gemeente-Commissie gerezen.

Na de lezing dezer brochure kwam schrijver dezes, en voorzeker velen met hem in eene betere stemming, waarnaar zij ook reikhalzend verlangden, toen de vier achtereenvolgende stukken van een oud kerkeraadslid in de *Leydsche Courant* hunne ziel met walging en afkeer hadden vervuld. Als bluffen, liegen en eigenwaan zoo onverholen en met zooveel welbehagen gedebiteerd wordt, als in die vier stukken zoo sans gêne plaats vindt, en men heeft zich gezet om die stukken toch te lezen, dan krijgt men na de lezing onwillekeurig eene gewaarwording, alsof men zich midden in het gezelschap bevond dier kringen, wier beschrijving onze zenuwen onaangenaam doet trillen. Dan snakt men naar eene beschaafde omgeving, als om zich te verfrisschen. Welkom is ons dan ieder beschaafd mensch. Welkom was ons daarom de brochure van den kerkeraad. O, die toon, die kalme uiteenzetting van zaken, het doet den lezer aangenaam aan. Zijne verontwaardiging blijft zoo geheel rusten. Met zulke schrijvers is nog te redeneren; die weten het voorbeeld der oude(?) gemeente-commissie te waarderen, die in der daad van zulk bezadigd schrijven het initiatief heeft genomen.

Het gebouw dat de schrijvers in die brochure optrekken is [illegible] en onberispelijk, ook de materialen zijn gaaf en goed. Maar bij nauwkeurige beschouwing komt het ons voor, dat er eene enkele zaak aan ontbreekt. Wij willen ons gevoelen op eene heusche wijze bloot leggen. De kerkeraad zegt: de gemeente heeft het regt om te vorderen dat het beheer der kerkelijke goederen plaats hebbe volgens algemeene provinciale reglementen, ingevoerd sedert 1819. Dat is volkomen waar, en al wat de kerkeraad aanvoert om dat nader te bevestigen, is evenzeer volkomen waar. Nu is het pleit beslist. Waartoe nu nog een proces? Het gebouw dat de kerkeraad al redenerende optrekt is onberispelijk en de materialen zijn gaaf en goed. Er ontbreekt echter ééne kleinigheid aan, en die is: het gebouw der redenering staat vlak naast het fondament, in plaats van op het fondament. De grond der redenering is het regt der *gemeente*, maar de kerkeraad wordt voor de gemeente in de plaats geschoven. Was nu de kerkeraad de gemeente, o, dan was tegen de brochure geen enkel woord in te brengen; maar daarin zien wij een radicaal verschil. Als de kerkeraad gekozen werd ingevolge art. 23 van het Algemeen kerkelijk Reglement, waar met zoo vele woorden geschreven staat: *»de benoeming der leden van den kerkeraad berust bij de gemeente"*, dan zou het nog problematiek kunnen heeten of de kerkeraad in gewigtige aangelegenheden in naam der gemeente beslissen kan: maar nu de kerkeraad zich zelf verkiest, en de gemeente slechts heeft aan te hooren wie verkozen is, zonder eenigen den minsten invloed op de keuze te kunnen uitoefenen, zoodat zij het zoude moeten aanzien, als men het in den zin kreeg om successivelijk al de leden van een en hetzelfde [illegible]huis tot leden van den kerkeraad te benoemen, uit zucht van homogeniteit bij voorbeeld, — neen, nu hebben wij er veel tegen, dat de schrijvers *spraken* van het regt der gemeente, maar *denken* aan den kerkeraad. Ziet, nu verandert de zaak geheel en al; nu staat niet de gemeente tegenover het collegie van kerkmeesteren, maar twee collegiën wier leden elkander kiezen, *die* staan tegenover elkander, en *die* voeren proces. Twee gesloten of besloten, of afgesloten kringen, hoe men dat ook noemen wil, maar zooveel is zeker: geen van beide door de gemeente gekozen.

De kerkeraad heeft, staande het geschil met de gemeente-commissie, eens eene goede gedachte opgevat. Zij was deze: om bij het zamenstellen van eene nieuwe gemeente-commissie de gemeente op te roepen om te kiezen. Jammer echter, dat die gedachte niet goed is uitgewerkt en daarom schipbreuk heeft geleden. Oordeelt: de kerkeraad roept de gemeente op om te kiezen. Tot welk einde? tot beslechting van zijn geschil met de gemeente-commissie. De gemeente moet dus beslechten en beslissen. Om dat nu behoorlijk te doen, moet men toch op de hoogte van het geschil zijn. Was de gemeente dat toen? Ja wel — zoo veel tijd — zelfs jaren daarna, ontvangt nu de gemeente voor het eerst van den kerkeraad eene brochure, die haar op de hoogte van het geschil moet brengen. Is het dan nu wonder, dat van de 24000 zielen der hervormden binnen Leyden, het getal opgekomenen — de leden van den kerkeraad en ander [illegible]geroepen — toen geen 200 kon bedragen, mannen die zich competent [illegible] eene stem uit te brengen? [illegible] honderd en zoo veel stemmen [illegible] in het water, toen [illegible] ruim 300 leden der gemeente eene contra-stem bitragten bij den Minister van Eeredienst? Men zal hiertegen welligt aanvoeren: de kerkeraad was toch in zijn regt, want hij had de gelegenheid opengesteld om zijne stem uit te brengen, en [illegible] die opkwamen, haar den zin van den kerkeraad gegeven heeft, [illegible] aan de letter en den vorm toch punctueel voldaan. 't Is waar, aan de letter en den vorm is voldaan; maar wij stellen nu eenmaal den geest boven letter en vorm, en beweren dat aan den geest *niet* is voldaan. Het was immers de ware bedoeling, de geest van den maatregel des kerkeraads, *om de gemeente te laten spreken*? Wij beweren dat de gemeente gezwegen en niet gesproken heeft; 1°. omdat de gemeente niet konde spreken, naardien zij niet op de hoogte van het geschil gebragt was; 2°. omdat die honderd en zoo vele stemmen, die gesproken hebben, slechts als eene geringe fractie te beschouwen is van eene gemeente, wier zielental 24000 beloopt, en waaruit onmiddellijk 300 contra-stemmen geheel vrijwillig opgingen.

De bedoeling van den kerkeraad om de gemeente te doen spreken is alzoo mislukt. De gemeente heeft echter in de laatste dagen ook niet geheel gezwegen. Toen de kerkeraad, staande zijn proces met de oude(?) gemeente-commissie, dat proces vooruitliep door een stouten greep om het collecteren op de gewone wijze in het kerkgebouw, ten behoeve der kerkelijke fondsen, van wege zijne partij te verhinderen, toen gaf de gemeente op eene zedige en waardige wijze te kennen, dat zij zeer ongaarne vóór het altaar in het huis Gods, als zij daar hare gave brengt, door twist gestoord wordt. Zij offerde rijkelijk in de verboden zakjes der collectanten, en ook in de nieuwe zakjes brengt zij liever een offer op den koop toe, dan gedurende hare aandacht toornig *neen* te knikken. De vrede kan gestoord worden, ook tusschen regtschapen mannen, maar de liefde moest toch blijven. Die liefde, wij weten het allen, handelt niet »ongeschiktelijk". Waarom dan niet liever rustig den uitslag van zijn proces afgewacht, waaraan de oude(?) gemeente-commissie zich onvoorwaardelijk wil onderwerpen, dan zóó de gemeente te storen in hare stichting? Is er niets aan te doen, om den kerkeraad, die zoo bescheiden en bezadigd schrijft in hare brochure, te bewegen om terug te komen van zijnen preventiven maatregel in het midden des heiligdoms, en de zaak van het collecteren weer terug te brengen en te laten op den ouden voet, tot dat het proces is afgeloopen? Verlangt de kerkeraad over dit voorstel de gemeente te hooren, wij zijn er verzekerd van, de gemeente zal alsdan niet zwijgen. Mogt zij maar hoofd voor hoofd stemmen op een billet, gestoken in een gesloten bus, zoodat een iegelijk zijne stem zelfstandig, zonder vrees voor mishagen aan dezen of genen, konde uitbrengen, er is geen twijfel aan of de kerkeraad zou in staat gesteld worden om werkelijk aan het verlangen van de gemeente te voldoen.

X.

Aanteekening op het onlangs uitgekomen geschrift van den Kerkeraad.

„In strijd met de uitdrukkelijke bepaling van hare wet had zij aan een der voorgestelde nieuwe leden (de ander had daarin bezwaar gevonden) zitting in haar collegie gegeven, zonder dat hij aan de gemeente was voorgedragen. Later heeft zij op dezelfde wijze nog andere leden opgenomen.”

Op deze beschuldiging in het onlangs uitgekomen geschrift van den kerkeraad der Nederduitsche hervormde gemeente te Leyden, get. Chr. Krabbe, Praeses, R. Koopmans van Boekeren, Scriba, willen wij antwoorden: wat kon de gemeente-commissie anders doen dan, na de weigering van den kerkeraad, om hare nieuw benoemde leden te laten afkondigen, voor zich zelve te zorgen, en ten einde het in het reglement bepaald aantal leden te behouden, na nota genomen te hebben van den onwil des kerkeraads, den nieuw benoemden leden in hun collegie zitting te geven?

Verder lezen wij in genoemd geschrift: »Nu was de geheele gemeente-commissie onwettig zamengesteld, en werden al hare handelingen voortaan onwettig. Het spreekt van zelf, dat de kerkeraad nu ook de jaarlijksche rekening der gemeente-commissie niet meer kon en mogt opnemen.” Maar zij kon wel gelden ontvangen van die onwettig zamengestelde commissie, en door de heeren predikanten werd zij ook niet *als onwettig zamengesteld* beschouwd, wanneer het aankwam op de uitbetaling der bij hun tractement gevoegde *f* 200, — onder bepaling *zoolang de finantiën zulks zullen toelaten*; ja zelfs verschenen zij in de vergadering *der onwettig zamengestelde gemeente-commissie*, om, als de betaling er van eenigzins vertraagd was, eene spoedige voldoening dier som te verzoeken. Hoe inconsequent! hoe onkiesch!

De geheele zaak van het opdringen en aannemen van het nieuwe reglement is door een aanzienlijk getal leden der gemeente als *onwettig* beschouwd; de kerkeraad was, naar hun oordeel, hiertoe onbevoegd, en door die gemeenteleden kon er alzoo niet tegen het nieuwe reglement gestemd worden, want dan was het regt van de commissie, die op voorstel van den kerkeraad in het leven geroepen was, erkend. Evenwel hebben zich nog ruim een 300-tal leden der gemeente gewend tot den minister van hervormde eeredienst met een adres, afkeurende de handelingen des kerkeraads, waaraan echter door Zijne Excellentie geen gevolg is gegeven. En bij deurwaarders-exploit protesteerden andere leden der gemeente tegen deze stemming.

De benoeming van mr. J. T. Bodel Nyenhuis tot lid der gemeente-commissie, welke als het begin van den twist kan beschouwd worden, heeft plaats gehad in 1853, terwijl de door den kerkeraad aangevoerde reden, waarom hij weigerde dien heer te laten afkondigen, daarin bestond, dat de heer B. N. in November 1846 zich verzet had tegen de benoeming van ds. Rutgers van der Loeff, waartoe hij als lid der gemeente, naar ons gevoelen, het volste regt had. Nadat zeven jaren hierover waren heengegaan, was het gemoed des kerkeraads nog vol van nijd, en wilde hij zich wreken op een lid der gemeente, omdat dit lid eene andere meening dan de hunne was toegedaan. Voorts [illegible] en besloten de gemeente-commissie ten onder te brengen, die zulk een persoon tot lid durven benoemen. Is dat liberaal? Is dat eerlijk?

Leyden, 16 Maart. S.

Profecy van vrees-koesterende oud-vaderen (1798) vervuld (1868) [1].

In de dagen van *Vrijheid*, *Gelijkheid* en *Broederschap*, toen de kerk werd verklaard gescheiden van den staat, en wel met die broederlijke gelijkheid, dat de eerste zelve voor hare leeraren zoude moeten zorgen, en in de behoeften voor de eeredienst voorzien, terwijl de laatste de geestelijke goederen voor zich zoude behouden, moest de kerk wel bedacht zijn op middelen ter voorziening. Daarom werden, op uitnoodiging en onder leiding van hooger en lager kerkbestuur, overal commissarissen, representanten of commissien benoemd, die zouden raadplegen en middelen beramen voor de toekomstige behoefte.

Zóó ook hier ter stede. Nadat die commissarissen werkzaam waren geweest, bragten zij een rapport uit, en hunne beschouwingen werden aan de beoordeeling van de gemeente onderworpen. Eenigen uit haar bragten hunne bezwaren in. Bij een nader rapport van die commissarissen tot opheldering hunner beschouwingen en tot wegneming van bezwaren, vindt men dat onder anderen ook was: *de vrees voor eene te groote magt — te langdurige administratie — of te bepaalde verkiezing van de representanten onder den naam van commissarissen tot kerkelijke zaken* [1]).

De commissarissen werkten voort, en toen de zaak op eene goede hoogte gebragt was, *hielden zij hun mandaat voor geëindigd*, *legden hunne betrekking neder*, *èn traden blijmoedig*, *en met dank overladen af.* Eene vaste commissie voor beheer werd in 1809 door de gemeente benoemd, nam de kerkelijke fondsen over, en daaronder dat welk *oorspronkelijk* was aangelegd *voor tractementen van de predikanten* en verdere behoefte van de eeredienst, en 't welk met toestemming van den kerkeraad, in 1810 onder anderen ook is gestijfd met eene collecte in de kerk.

De laatste opvolgers denken, omtrent het aftreden na geëindigd mandaat, anders als die oude commissarissen. Ontheven van hunne betrekking, na weigering om volgens een nieuw vastgesteld reglement te besturen, zijn zij echter ongezind om af te treden, en klemmen zich vast aan de groene tafel in der kerkmeesteren kamer, met den uitroep »de gemeente is ten aanzien van het beheer harer kerkelijke goederen — EEN LIJK.” Ik — de koning! — Zie daar de bange vrees door de na-neven tot wezentlijkheid gebragt.

Nu wil ik gaarne gelooven dat er onder de leden van de gemeente vele slapende en droomende en suffende waren, misschien zijn er nog wel, en zullen er altijd blijven. Maar *de gemeente?* Neen, die is geen lijk. Want er waren steeds en zijn nog trouwe wachters, en ijverige belangstellenden. Vele slapenden beginnen ook te ontwaken van zelf, of worden wakker geschud, en houden op met droomen. Even als bij het ontluiken der natuur komt er leven en werking. Klinke dan nu ook als eenstemmig lenteklied:

Wij zullen nu op KORTE wijs,
(Van vrede met liefde tot prijs!)
Door den regter doen beslissen,
(En laten rusten — zelfs 't gissen,)
»Is de gemeente een lijk?”
Of »geldt voor de commissie het: »wijk?””

De oud-regtsgeleerde en kreupel-dichter enz.

[1]) Uit het Archief van den Leidschen kerkeraad.

[1]) De oprakelaar dezer profecy doet met bescheidenheid de vraag aan de HH. die het oude Archief van commissarissen enz. nog onder zich houden: of het Reglement van 1801 niet eene bepaling van aanvankelijke vervulling inhoudt, wier voortzetting in dat van 1809 wijsselijk is verhoed geworden door weglating?

VRAAG.

Bij de thans en sedert eenigen tijd heerschende mazelen zal welligt een of ander zich wel eens willen vergewissen, omtrent de verpligtingen die volgens de algemeene policie-verordening voor Leiden op hoofden van huisgezinnen enz. rusten. Ook ondergeteekende raadpleegde tot dit doel die verordening, maar vondt in hoofdst. IX *gezondheidspolicie*, afd. II, [illegible] *van besmettelijke ziekten en bijzonder van besmetting door* [illegible] genaamde *kinderziekte*) of door *gewijzigde pokken* (variolae [illegible]

Nu wordt in die geheele afdeeling niet *bijzonder*, maar [illegible] *pokken* en *gewijzigde pokken* gehandeld. Welke zijn [illegible] de *besmettelijke* ziekten, of waren er op 26 Sept. 1861 nog geen andere als besmettelijke erkend?

Nu lezen wij in de *verordening op de openbare scholen enz.* art. 11: »leerlingen, in wier woning eene besmettelijke *ziekte* aanwezig is, mogen niet toegelaten worden”, en het is algemeen bekend, dat deze bepaling thans ook op de mazelen wordt toepasselijk geacht.

Zou dan de aangehaalde afdeeling *van besmettelijke ziekten* enz. geene nadere bewerking dringend noodig hebben; opdat het publiek wete, welke ziekten, behalve de *pokken* en *gewijzigde pokken*, ook besmettelijk heeten of als besmettelijk worden beschouwd?

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.